

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MANUELA KAMPOSA SANČESA-BORDONAS [MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA]

SECINĀJUMI,

sniegti 2025. gada 18. decembrī¹

Lieta C-820/24

Strominator Elektro GmbH

pret

Bundesimmobiliengesellschaft mbH,

piedaloties:

Fiegl & Spielberger GmbH

(*Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Publiski līgumi – Līguma izpilde – Direktīva 2014/24/ES – 72. pants – Izmaiņas līgumos to darbības laikā – Līguma darbības laiks – Direktīva 2011/7/ES – Maksājumu kavējumu novēršana komercdarījumos – 4. pants – Darījumi starp uzņēmumiem un publiskām iestādēm – Maksājuma termiņš – Preču vai pakalpojumu saņemšana

1. Iesniedzējtiesa lūdz interpretēt Direktīvas 2014/24/ES² 72. panta 5. punktu, lai tajā izskatāmajā strīdā noskaidrotu, vai līgumslēdzēja iestāde ir grozījusi būvdarbu līguma nosacījumus.

2. It īpaši, iesniedzējtiesa vēlas zināt, vai par izmaiņām līgumā tā darbības laikā³ ir uzskatāmas līguma nosacījumu izmaiņas, kas notikušas, kad: a) ir beidzies nolīgtais izpildes termiņš; b) darbuzņēmējs ir sniedzis uzticētos pakalpojumus un c) līgumslēdzēja iestāde ir saņēmusi galīgo rēķinu, bet vēl nav to apmaksājusi.

¹ Oriģinālvaloda – spāņu.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV 2014, L 94, 65. lpp.).

³ Sintagma “modificación del contrato durante su vigencia”, kas citu starpā izmantota Direktīvas 2014/24 72. panta spāņu valodas versijā (“modificación del contrato durante su vigencia”), itāļu valodas versijā (“modifica di contratti durante il periodo di validità”), portugāļu valodas versijā (“modificação de contratos durante o seu período de vigência”) un rumāņu valodas versijā (“modificarea contractului în cursul perioadei sale de valabilitate”), citu valodu versijās ir formulēta nedaudz atšķirīgi. Tā, franču valodas versijā ir izmantota sintagma “modification de marchés en cours”, angļu valodas versijā – “modification of contracts during their term”, vācu valodas versijā – “Auftragsänderungen während der Vertragslaufzeit”, un nīderlandiešu valodas versijā – “Wijziging van opdrachten gedurende de looptijd” [LV versija: “līgumu izmaiņas to darbības laikā”].

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Direktīva 2014/24

3. Direktīvas 72. pantā (“Līgumu izmaiņas to darbības laikā”) noteikts:

“1. Līgumus un pamatnolīgumus bez jaunas iepirkuma procedūras saskaņā ar šo direktīvu var grozīt šādos gadījumos:

- a) ja izmaiņas – neatkarīgi no to vērtības naudā – ir paredzētas sākotnējos iepirkuma procedūras dokumentos skaidrās, precīzās un nepārprotamās pārskatīšanas klauzulās, kurās var iekļaut cenas pārskatīšanas klauzulas, vai kā iespējas. Šādās klauzulās norāda iespējamo izmaiņu vai iespēju apmēru un raksturu, kā arī nosacījumus, saskaņā ar kuriem tās var izmantot. Klauzulās neparedz izmaiņas vai iespējas, kas mainītu līguma vai pamatnolīguma vispārējo raksturu;
 - b) par sākotnējā darbuzņēmēja veiktiem papildu būvdarbiem, pakalpojumiem vai piegādēm, kas kļuvuši nepieciešami un kas nebija iekļauti sākotnējā iepirkumā, ja darbuzņēmēja maiņu:
 - i) nevar veikt tādu ekonomisku vai tehnisku iemeslu dēļ kā prasības par aizvietojamību vai sadarbību ar esošo aprīkojumu, pakalpojumiem vai iekārtām, kas iepirkta saskaņā ar sākotnējo iepirkumu; un
 - ii) tā līgumslēdzējai iestādei radītu ievērojamas neērtības vai būtisku izmaksu pieaugumu.
- Tomēr cenas pieaugums nevar pārsniegt 50 % no sākotnējā līguma vērtības. Ja tiek veiktas vairākas secīgas izmaiņas, minēto ierobežojumu piemēro katras izmaiņas vērtībai. Šādas secīgas izmaiņas nevar iecerēt, lai apietu šo direktīvu;
- c) ja ir izpildīti visi šādi nosacījumi:
 - i) izmaiņas ir vajadzīgas tādu apstākļu dēļ, ko rūpīga līgumslēdzēja iestāde nevarēja paredzēt;
 - ii) izmaiņas nemaina līguma vispārējo raksturu;
 - iii) cenas pieaugums nepārsniedz 50 % no sākotnējā līguma vai pamatnolīguma vērtības. Ja tiek veiktas vairākas secīgas izmaiņas, minēto ierobežojumu piemēro katras izmaiņas vērtībai. Šādas secīgas izmaiņas nevar iecerēt, lai apietu šo direktīvu;
 - d) ja darbuzņēmēju, kam līgumslēdzēja iestāde sākotnēji piešķīra tiesības slēgt līgumu, aizstāj ar jaunu darbuzņēmēju kāda turpmāk minēta iemesla dēļ:
 - i) nepārprotama pārskatīšanas klauzula vai iespēja saskaņā ar a) apakšpunktu;

ii) pēc uzņēmuma pārstrukturēšanas, tostarp pēc pārņemšanas, apvienošanas, iegādes vai maksātnespējas, sākotnējā darbuzņēmēja vietā pilnībā vai daļēji stājas cits ekonomikas dalībnieks, kas atbilst sākotnēji noteiktajiem kvalifikācijas atlases kritērijiem, ar noteikumu, ka tas nerada citas būtiskas līguma izmaiņas un nav iecerēts nolūkā apiet šīs direktīvas piemērošanu; vai

iii) līgumslēdzēja iestāde pati uzņemas galvenā darbuzņēmēja saistības pret tā apakšuzņēmējiem, ja šāda iespēja ir paredzēta valsts tiesību aktos, kā noteikts 71. pantā;

e) ja izmaiņas – neatkarīgi no to vērtības – nav būtiskas 4. punkta nozīmē.

Līgumslēdzējas iestādes, kuras šā punkta b) un c) apakšpunktā minētajos gadījumos ir veikušas izmaiņas līgumā, publicē attiecīgu paziņojumu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Šāds paziņojums ietver V pielikuma G daļā norādīto informāciju, un to publicē saskaņā ar 51. pantu.

2. Papildus minētajam un nepārbaudot, vai ir izpildīti 4. punkta a)-d) apakšpunktā minētie nosacījumi, līgumus bez nepieciešamības veikt jaunu iepirkuma procedūru saskaņā ar šo direktīvu var grozīt arī tad, ja izmaiņas vērtība ir mazāka par abām šīm vērtībām, proti:

i) šīs direktīvas 4. pantā minētajām robežvērtībām; un

ii) pakalpojumu un piegādes līgumu gadījumā – mazāka par 10 % no sākotnējā līguma vērtības, un būvdarbu līgumu gadījumā – mazāka par 15 % no sākotnējā līguma vērtības.

Tomēr izmaiņas nevar mainīt līguma vai pamatnolīguma vispārējo raksturu. Ja tiek veiktas vairākas secīgas izmaiņas, to vērtību nosaka pēc secīgo izmaiņu neto kopējās vērtības.

3. Lai aprēķinātu cenu, kas minēta 2. punktā un 1. punkta b) un c) apakšpunktā, atjauninātā cena ir atsaucies vērtība, ja līgumā ir iekļauta indeksācijas klauzula.

4. Līguma vai pamatnolīguma izmaiņas tā darbības laikā uzskata par būtiskām 1. punkta e) apakšpunkta nozīmē, ja to dēļ līguma vai pamatnolīguma raksturs kļūst materiāli atšķirīgs no sākotnēji noslēgtā. Jebkurā gadījumā, neskarot 1. un 2. punktu, izmaiņas uzskata par būtiskām, ja tās atbilst vienam vai vairākiem šādiem nosacījumiem:

a) ar izmaiņām ievieš nosacījumus, kas – ja tie būtu bijuši ietverti sākotnējā iepirkuma procedūrā – būtu ļāvuši piedalīties citiem kandidātiem, nevis sākotnēji atlasītajiem vai arī būtu ļāvuši pieņemt citu piedāvājumu, nevis sākotnēji pieņemto, vai arī būtu iepirkuma procedūrai piesaistījuši papildu dalībniekus;

b) izmaiņu dēļ līguma vai pamatnolīguma saimnieciskais līdzsvars mainās par labu darbuzņēmējam tādā veidā, kāds nebija paredzēts sākotnējā līgumā vai pamatnolīgumā;

c) izmaiņas būtiski paplašina līguma vai pamatnolīguma darbības jomu;

d) ja darbuzņēmēju, kam līgumslēdzēja iestāde sākotnēji piešķīra tiesības slēgt līgumu, aizstāj ar jaunu darbuzņēmēju kādos citos, nevis 1. punkta d) apakšpunktā paredzētajos gadījumos.

5. Jauna iepirkuma procedūra saskaņā ar šo direktīvu ir vajadzīga, lai publiska līguma vai pamatnolīguma noteikumos tā darbības laikā veiktu kādas citas, nevis šā panta 1. un 2. punktā paredzētās izmaiņas.”

2. *Direktīva 2011/7/ES*⁴

4. Atbilstoši 2. pantam (“Definīcijas”):

“Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “komercdarījumi” ir darījumi starp uzņēmumiem vai starp uzņēmumiem un publiskām iestādēm, kuru rezultāts ir preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana par atlīdzību;
- 2) “publiska iestāde” ir līgumslēdzēja iestāde, kas definēta Direktīvas 2004/17/EK 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā un Direktīvas 2004/18/EK 1. panta 9. punktā, neatkarīgi no līguma priekšmeta vai vērtības;

[..].”

5. Saskaņā ar 4. pantu (“Darījumi starp uzņēmumiem un publiskām iestādēm”):

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka komercdarījumos, kur parādnieks ir publiska iestāde, beidzoties 3., 4. vai 6. punktā noteiktajam termiņam, kreditoram bez vajadzības atgādināt ir tiesības uz likumiskajiem nokavējuma procentiem, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) kreditors ir izpildījis savas līgumsaistības un juridiskos pienākumus; un
- b) kreditors nav laikus saņēmis maksājamo summu, izņemot gadījumus, kad parādnieks nav atbildīgs par nokavējumu.

[..]

3. Dalībvalstis nodrošina, ka komercdarījumos, kuros parādnieks ir publiska iestāde:

a) maksājuma termiņš nepārsniedz vienu no šādiem laikposmiem:

- i) 30 kalendārās dienas pēc tam, kad parādnieks saņēmis rēķinu vai līdzvērtīgu maksājuma pieprasījumu;

[..]

- iv) ja pieņemšanas vai pārbaudes procedūra, ar kuru ir jāpārbauda preču vai pakalpojumu atbilstība līgumam, ir paredzēta tiesību aktos vai līgumā un ja parādnieks saņem rēķinu vai līdzvērtīgu maksājuma pieprasījumu agrāk vai dienā, kad notiek šāda pieņemšana vai pārbaude – 30 kalendārās dienas pēc minētās dienas;

[..].”

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2011. gada 16. februāris) par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos (OV 2011, L 48, 1. lpp.).

***B. Austrijas tiesības. Bundesgesetz über die Vergabe von Aufträgen (Federālais likums par publiskajiem iepirkumiem)*⁵**

6. Likuma 365. pantā noteikts:

“1. Būtiskas izmaiņas līgumos un pamatnolīgumos to darbības laikā būs atļautas tikai pēc jaunas iepirkuma procedūras. [..]

[..]

3. Šādas izmaiņas līgumos un pamatnolīgumos ir uzskatāmas par nebūtiskām:

[..].”

II. Fakti, strīds un prejudiciālais jautājums

7. Faktu un strīda apraksts, kā tas izklāstīts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir sadalīts vairākās daļās, uz kurām atsaušos.

A. Skartā universitātes pilsētiņa

8. Zalcburgas pilsētā (Austrijā) atrodas skolas pilsētiņa, kas sastāv no dažādām savstarpēji savienotām daļām un ietver vairākas izglītības iestādes, kuru vidū ir *Handelsakademie I* (I tirdzniecības akadēmija) un *Handelsakademie II* (II tirdzniecības akadēmija).

9. I tirdzniecības akadēmija atrodas daudzstāvu ēkā (ēkas I daļa) zemes dienvidu daļā, un II tirdzniecības akadēmija – daudzstāvu ēkā (ēkas II daļa) zemes austrumu daļā. Abas ēkas ir savienotas vairākos līmeņos.

10. *Bundesimmobiliengesellschaft mbH* (turpmāk tekstā – “*BIG*”) ir līgumslēdzēja iestāde *BVergG 2018* un attiecīgi Direktīvas 2014/24 izpratnē. Tā veic skolas pilsētiņas, ko tā kā vienotu kompleksu iznomā Austrijas Republikai, renovācijas darbus.

B. 2022. gada publiskais līgums, ugunsgrēks un līguma grozīšana 2023. gadā

11. 2022. gadā *BIG* izsludināja atklātu iepirkuma procedūru elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbu iegādei galvenokārt ēkas II daļā (būvdarbu līgums; CPV-Code 45311200). Austrijas mēroga paziņojums par līgumu tika publicēts 2022. gada 25. maijā. Savienības mēroga paziņojums līguma paredzamās vērtības dēļ nebija vajadzīgs.

12. Iepirkuma procedūras nosaukums bija “5020 Salzburg, Johann-Brunauer-Straße 2-4, HAK II + 966991 Elektrosanierung, Elektrotechnik [Elektroinstalācijas atjaunošana, elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbi]”.

13. Paziņojumā par līgumu bija norādīts, ka izpildes laikposms ir no 2022. gada 11. jūlija līdz 2023. gada 31. augustam.

⁵ Bundesvergabegesetz 2018 (BGBl. I, 65/2018; turpmāk tekstā – “*BVergG 2018*”).

14. Līguma slēgšanas tiesības 2022. gada 3. augustā tika piešķirtas uzņēmēj sabiedrībai *Fiegl & Spielberger GmbH*, un tika parakstīts būvdarbu līgums. Tā vērtība sasniedza 675 107,03 EUR, pusēm vienojoties, ka pakalpojumu sniegšanas periods tiks pagarināts no 2022. gada 3. augusta līdz 2023. gada 31. augustam.

15. Tomēr 2022. gada 11. jūlijā (mazāk nekā mēnesi pirms līguma noslēgšanas) skolas pilsētiņas ēkas I daļā izcēlās ugunsgrēks, kas tajā nodarīja ievērojamu kaitējumu.

16. Tikai vēlāk 2022./23. mācību gadā kļuva skaidrs, ka, ņemot vērā ugunsgrēka nodarītos postījumus, skolas aktivitāšu turpināšanai bija nepieciešamas izmaiņas telpas un darbības koncepcijā skolas pilsētiņā. Šī iemesla dēļ uzņēmēj sabiedrībai *Fiegl & Spielberger* pasūtītie darbi netika izpildīti līgumā sākotnēji paredzētajā veidā:

- sākotnēji elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbi tika veikti ēkas II daļas otrajā un trešajā stāvā saskaņā ar sākotnējo līgumu, līdz 2023. gada 31. augustam;
- savukārt netika veikti nekādi elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbi pagrabstāvā, pirmajā stāvā, otrajā stāvā un ēkas II daļas savienojuma spārnā. 2023. gada maijā līgumslēdzēja iestāde atsauca šos būvdarbus, tādējādi samazinot līguma vērtību līdz vienai trešdaļai no sākotnēji paredzētās. Atcelto darbu veikšana būtu bijusi bezjēdzīga, ņemot vērā pēkšņās izmaiņas pilsētiņas telpas un darbības koncepcijā.

17. Šis 2022. gada 3. augusta līguma daļas atcelšanas dēļ *Fiegl & Spielberger* pieprasīja *BIG* atlīdzināt tai radušos zaudējumus.

18. 2023. gada 7. septembrī *Fiegl & Spielberger* vienojās ar *BIG* atteikties no sava prasījuma un tā vietā 2024. gadā veikt daļu no neveiktajiem un atceltajiem darbiem, šoreiz ēkas I daļā.

19. 2023. gada 13. decembrī *Fiegl & Spielberger* iesniedza piedāvājumu par veicamajiem darbiem, kas tika aprēķināts, pamatojoties uz sākotnējo piedāvājumu 2022. gada iepirkuma procedūrā.

20. 2023. gada 15. decembrī *Fiegl & Spielberger* sagatavoja galīgo rēķinu par elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbiem, kas veikti ēkas II daļas otrajā un trešajā stāvā, atbilstoši sākotnējam līgumam.

21. 2023. gada 22. decembrī *BIG* formāli piešķīra *Fiegl & Spielberger* tiesības slēgt līgumu par “apgaismojuma funkcionālās atjaunošanas” un “apgaismojuma” darbu veikšanu ēkas I daļā ar izpildes termiņu no 2024. gada 15. janvāra līdz 2024. gada 30. septembrim un iepirkuma kopējo vērtību 264 355,80 EUR.

C. Ugunsgrēka radīto bojājumu remonta un ēkas I daļas funkcionālās atjaunošanas projekts

22. Pēc ēkas I daļā notikušā ugunsgrēka *BIG* nācās uzsākt projektu, lai novērstu ugunsgrēka radīto kaitējumu un atjaunotu ēkas I daļas funkcionalitāti.

23. Šī projekta ietvaros *BIG* sāka atklātu iepirkuma procedūru elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbu iegādei ēkas I daļā. Iepirkuma procedūras nosaukums bija “5020 Salzburg, Johann-Brunauer-Str. 2-4, HAK I 977598 E 009159 Elektroinstallation [Ugunsgrēka radītais kaitējums (civiltiesiskā atbildība) elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbi]”. Līguma vērtība bija 832 551,55 EUR.

24. 2023. gada 6. decembrī *BIG* šī līguma slēgšanas tiesības piešķīra uzņēmējsabiedrībai *Strominator Elektro GmbH*.

D. Lūgums pasludināt deklaratīvu nolēmumu (*Feststellungsantrag*)

25. 2024. gada 9. jūlijā *Strominator Elektro* lūdza iesniedzējtiesu atzīt, ka “līguma slēgšanas procedūras uzsākšana bez iepriekšēja konkursa paziņojuma, lai uzticētu [*Fiegl & Spielberger*] apgaismojuma piegādi un uzstādīšanu “HAK I Salzburg” projektā, bija prettiesiska, jo pārkāpa [*BVergG 2018*], tā izpildei pieņemtos dekrētus vai tieši piemērojamos Savienības tiesību aktus”.

26. Pēc *Strominator Elektro* apgalvojuma līguma par elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbu veikšanu ēkas I daļā slēgšanas tiesību piešķiršana 2023. gada decembrī bez iepirkuma procedūras ar iepriekšēju paziņojumu ir bijusi prettiesiska, kas pārkāpa tās tiesības uz likumīgas iepirkuma procedūras īstenošanu saskaņā ar *BVergG 2018* noteikumiem. Uzņēmējsabiedrība atsaucās uz tiesībām, kas līgumslēdzējai iestādei ļauj atturēties no līguma slēgšanas tiesību prettiesiskas piešķiršanas, uz tiesībām piedalīties publiskā iepirkuma procedūrā, uz vienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem un godīgu konkurenci, kā arī uz pārredzamu iepirkuma procedūras norisi saskaņā ar valsts un Savienības tiesību aktiem.

27. No savas puses *BIG* būtībā norādīja, ka līguma slēgšanas tiesību piešķiršana *Fiegl & Spielberger* 2023. gada decembrī bija likumīgas izmaiņas publiskajā līgumā, kura slēgšanas tiesības tika piešķirtas 2022. gada augustā atklātā procedūrā.

28. Šādos apstākļos iesniedzējtiesa uzdod Tiesai vairākus prejudiciālos jautājumus, no kuriem šeit pārrakstu tikai pirmo:

“Vai Direktīvas [2014/24] 72. punkta 5. punkts jāinterpretē tādējādi, ka izmaiņas publiskā līgumā pēc noligtā izpildes perioda beigām, neatsauktu pakalpojumu sniegšanas un galīgā rēķina izsniegšanas, ko veicis darbuzņēmējs, bet pirms tam, kad līgumslēdzēja iestāde ir samaksājusi atlīdzību, ir jāuzskata par izmaiņām publiskā līgumā “*tā darbības laikā*”?”

III. Tiesvedība Tiesā

29. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesas kancelejā tika reģistrēts 2024. gada 29. novembrī.

30. Rakstveida apsvērumus iesniedza *BIG*, Čehijas, Francijas un Austrijas valdības, kā arī Eiropas Komisija.

31. *BIG*, Francijas un Austrijas valdības un Komisija piedalījās tiesas sēdē 2025. gada 15. oktobrī.

32. Atbilstoši Tiesas norādījumiem šajos secinājumos tiks izskatīts tikai pirmais prejudiciālais jautājums.

IV. Izvērtējums

A. Tiesas kompetence

33. Iepriekš izklāstītais fakti apraksts atspoguļo trīs līgumu esību (ar nosacījumu, ka otrais no tiem tiek uzskatīts par vienkāršām izmaiņām pirmajā līgumā), kurus ir lietderīgi nošķirt:

- 2022. gada 3. augustā starp *BIG* un *Fiegl & Spielberger* noslēgtais līgums, lai atjaunotu elektroinstalācijas skolas pilsētiņas ēkas II daļā.
- Līgums, kura slēgšanas tiesības *BIG* piešķīra *Fiegl & Spielberger* 2023. gada 22. decembrī skolas pilsētiņas ēkas I daļas apgaismojuma uzstādīšanai. *BIG* uzskata, ka faktiski runa bija par izmaiņām līgumā, ko tās pašas puses noslēgušas 2022. gada 3. augustā.
- Līgums, kura slēgšanas tiesības *BIG* 2023. gada 6. decembrī piešķīra uzņēmēj sabiedrībai *Strominator Elektro* elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbu veikšanai skolas pilsētiņas ēkas I daļā.

34. No šiem trim (vai *BIG* ieskatā diviem) līgumiem strīdīgs ir tikai 2023. gada 22. decembra līgums, jo *Strominator Elektro* uzskata, ka tā slēgšanas tiesību piešķiršana uzņēmēj sabiedrībai *Fiegl & Spielberger* bija prettiesiska.

35. Ņemot vērā šī līguma vērtību (264 355,80 EUR), tas neietilpst Direktīvas 2014/24 piemērošanas jomā, kas principā nozīmē lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību⁶.

36. Tomēr Tiesa atzīst savu kompetenci atbildēt uz lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu par publiskiem līgumiem, kas nesasniedz minimālo prasīto robežvērtību, kad piemērojami valsts tiesību akti tieši un bez nosacījumiem atbilst Direktīvas 2014/24 attiecīgajai normai⁷.

37. Tā tas ir šajā lietā. Iesniedzējtiesa, izklāstot valsts tiesības, apgalvo, ka *BVergG 2018* transponēja citu starpā Direktīvu 2014/24 un ka šī likuma 365. pants pilnībā atbilst Direktīvas 2014/24 72. pantam. Tā piebilst, ka ir jāpiemēro *BVergG 2018* 365. pants tāpat kā tad, ja līguma vērtība pārsniegtu atbilstošo Direktīvā 2014/24 noteikto robežvērtību⁸.

⁶ “[...] direktīvās par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru koordinēšanu paredzētās īpašās stingrās procedūras ir piemērojamas vienīgi līgumiem, kuru vērtība pārsniedz katrā no šīm direktīvām skaidri paredzēto robežvērtību [...]. Tādējādi šo direktīvu noteikumi nav piemērojami līgumiem, kuru vērtība nesasniedz tajās noteikto robežvērtību [...]”. Spriedums, 2008. gada 15. maijs, *SECAP un Santorso* (C-147/06 un C-148/06, EU:C:2008:277), 19. punkts, un rīkojums, 2020. gada 12. novembris, *Novart Engineering* (C-170/20, EU:C:2020:908), 25. punkts un tajā minētā judikatūra.

⁷ Spriedums, 2023. gada 7. decembris, *Obshtina Razgrad* (C-441/22 un C-443/22, EU:C:2023:970), par līgumu, kura vērtība bija zemāka par robežvērtību, sākot no kuras piemēro Direktīvu 2014/24 saskaņā ar tās 4. panta a) punktu. Šī sprieduma 39. punktā lasāms: “[...] ja valsts tiesiskais regulējums attiecībā uz risinājumiem, kas tajā ir paredzēti situācijām, uz kurām neattiecas Savienības tiesību akts, tieši un bez nosacījumiem atbilst šajā tiesību aktā paredzētajiem risinājumiem, pastāv zināma Savienības interese, lai tiesību normas, kas ir pārņemtas no minētā akta, tiktu interpretētas vienvēidīgi. Tas ļauj izvairīties no interpretācijas atšķirībām nākotnē un nodrošināt vienādu attieksmi pret šīm situācijām un tām, kas ietilpst minēto tiesību normu piemērošanas jomā [...]”.

⁸ Valsts tiesību izklāsta 3. un 4. punkts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu.

B. Pirmais prejudiciālais jautājums

38. Iesniedzējtiesa vēlas saņemt Direktīvas 2014/24 72. panta 5. punkta interpretāciju, lai noteiktu, vai publiskais līgums ir spēkā (tā darbība turpinās) pēc tam, kad beidzies nolīgtais izpildes termiņš, ir sniegti nolīgtie pakalpojumi⁹ un darbuzņēmējs ir iesniedzis galīgo rēķinu, taču līgumslēdzēja iestāde vēl nav to apmaksājusi.

1. Piemērojamā tiesību norma

39. Kā pareizi norādījusi Francijas valdība¹⁰, ir lietderīgi paplašināt analīzi, iekļaujot tajā Direktīvas 2014/24 72. pantu pilnā apjomā. Lai arī šī panta 5. punktā patiešām ir atsauce uz līguma darbības termiņu, taču tā ir cieši saistīta ar šī panta 1. un 2. punktu.

40. Šī saikne uzsver to gadījumu izsmēlošo raksturu, kuros Savienības likumdevējs atļauj grozīt līgumu, neuzsākot jaunu iepirkuma procedūru. Direktīvas 2014/24 72. panta 5. punktā ir citādi formulēts tas, kas ir noteikts minētā panta 1. un 2. punktā¹¹.

41. Pats 72. panta “Līgumu izmaiņas to darbības laikā” formulējums ierobežo *visa* noteikuma piemērojamību līguma darbības laikā.

2. Līguma un darbuzņēmēja saistību izpilde

42. Iesniedzējtiesas ieskatā ir divi veidi, kā saprast, kad beidzas līguma darbības termiņš.

43. No vienas puses, tā apgalvo, ka varētu uzskatīt, ka spēkā esība attiecas uz līguma *abu pušu saistību* izpildi. Saskaņā ar šo tēzi:

- Direktīvas 2014/24 2. panta 1. punkta 5) apakšpunktā paredzētā atlīdzības prasība nozīmē, ka līgumslēdzēja iestāde saskaņā ar noslēgto līgumu un par atlīdzību saņem pakalpojumu, kas tai ir tieši ekonomiski izdevīgs.
- Direktīvas 2014/24 72. panta darbības laiks ir periods, kurā tiek izpildītas galvenās savstarpējās saistības (pakalpojuma sniegšana no darbuzņēmēja puses un cenas samaksa no līgumslēdzējas iestādes puses).
- No Tiesas judikatūras izriet, ka izmaiņas var skart arī līgumslēdzējas iestādes veicamo pakalpojuma daļu¹². Līguma cena var būtiski mainīties “tā darbības laikā”, kaut arī darbuzņēmējs jau ir sniedzis savu pakalpojumu un tostarp iesniedzis galīgo rēķinu, ja vien līgumslēdzēja iestāde vēl nav to apmaksājusi¹³.

⁹ Lai gan *BIG* atcēla divas trešdaļas no darbuzņēmēja pakalpojumiem, kas bija paredzēti sākotnējā 2022. gada 3. augusta līgumā, līgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir konkrēti norādīts, ka “fakts, ka līgumslēdzēja iestāde 2023. gada maijā atsauca pakalpojumus, nav strīda priekšmets šajā tiesvedībā” (epigrāfa, kas veltīts līguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojumam, 1.6. punkts).

¹⁰ Francijas valdības rakstveida apsvērumu 11.-16. punkts.

¹¹ Spriedums, 2023. gada 7. decembris, *Obshtina Razgrad* (C-441/22 un C-443/22, EU:C:2023:970), 51. punkts: “[...] Direktīvas 2014/24 72. panta 1. un 2. punktā ir uzskaitītas situācijas, kurās līgumi un pamatnolīgumi var tikt mainīti, neuzsākot jaunu publiskā iepirkuma procedūru saskaņā ar šo direktīvu. Saskaņā ar šī panta 5. punkta noteikumiem jaunas procedūras uzsākšana ir nepieciešama, ja tiek veiktas izmaiņas, kas nav minētas šī panta 1. un 2. punktā”.

¹² Spriedums, 2008. gada 19. jūnijs, *pressetext Nachrichtenagentur* (C-454/06, EU:C:2008:351), 87. punkts.

¹³ Lai gan līguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 18. punktā minēti spriedumi, 2008. gada 19. jūnijs, *pressetext Nachrichtenagentur* (C-454/06, EU:C:2008:351), 34. punkts, un 2020. gada 26. marts, *Hungeod u.c.* (C-496/18 un C-497/18, EU:C:2020:240), 89. punkts, ne viena, ne otra sprieduma punktos nav atsaucies uz līgumslēdzējas iestādes veiktu cenas samaksu.

44. No otras puses, iesniedzējtiesa norāda, ka vairākas Direktīvas 2014/24 rindkopas var radīt priekšstatu, ka līguma darbības laiks attiecas *tikai uz darbuzņēmēja pakalpojumu sniegšanu*:

- Direktīvas 107. apsvērumā ir minēti nosacījumi līguma grozīšanai “tā darbības laikā”, un tajā pašā nozīmē 110. apsvērumā ir norāde uz izpildi. Šie apsvērumi liecinot, ka atsaucies punkts ir ietverts darbuzņēmēja veiktās pakalpojumu sniegšanas (izpildes) laikā.
- “Publiska līguma” definīcija Direktīvas 2014/24 2. panta 1. punkta 5) apakšpunktā citu elementu starpā balstās arī uz būvdarbu “izpildi”. Minētās direktīvas 70. pantā saskanīgi ar tās 104. apsvērumu, izmantojot līguma “izpildes” jēdzienu, ir norāde uz ekonomikas dalībnieka veiktu pakalpojumu sniegšanu.
- Direktīvas 2014/24 58. pants arī atbalstot šo interpretāciju: ekonomikas dalībniekiem ir jāpierāda vajadzīgās kompetences līguma “izpildei”.
- Tajā pašā nozīmē ir formulēts Direktīvas 2014/24 67. pants, kas piemin personālu, kas atbildīgs par līguma “izpildi”, 32. panta 3. punkta b) apakšpunkts un 77. panta 3. punkts. No tiem izrietot, ka “darbības laiks” ir vienāds ar “izpildes laiku”, ar to saprotot periodu, kurā darbuzņēmējam jāsniedz pakalpojumi. Tomēr nav skaidrs, ka līgumslēdzējai iestādei ir jāveic maksājums tajā pašā periodā.

45. Valdības, kuras iestājušās tiesvedībā, ir izvēlējušās apgalvot, ka līgums darbojas, kamēr nav izpildītas abu pušu savstarpējās saistības¹⁴, tāpēc šajā lietā esot notikušas 2022. gada 3. augusta līguma izmaiņas. Komisija nepiekrīt šai tēzei.

46. Atbildi uz šo divkāršo iesniedzējtiesas jautājumu var sniegt vai nu no abstraktas perspektīvas, neņemot vērā konkrētos lietas apstākļus, vai arī ņemot vērā šos apstākļus.

47. Tiesas pastāvīgā judikatūra ir tāda, ka saistībā ar LESD 267. pantu Tiesai nav pienākuma izteikt konsultatīvu viedokli par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem. Tās funkcija, gluži pretēji, ir sniegt iesniedzējtiesai Savienības tiesību interpretāciju, kas nepieciešama strīda faktiskai atrisināšanai¹⁵.

48. No abstraktā skatu punkta, uz kuru tikko norādīju, un ļoti vispārīgi izsakoties, līgums varētu tikt uzskatīts par *spēkā esošu*, kamēr abas puses nav izpildījušas savas saistības, kā noteikts līgumā¹⁶.

¹⁴ Atkarībā no līguma priekšmeta darbuzņēmēja pienākumi citu starpā ir veikt būvdarbus, piegādāt preces vai sniegt pakalpojumus, bet līgumslēdzējas iestādes pienākums ir samaksāt cenu. Šajā kopējā nostājā uzsvērts abpusēji saistošo līgumu raksturs un publiskā līguma definīcijai raksturīgā atbildības aspekta būtība.

¹⁵ Spriedumi, 1981. gada 16. decembris, *Foglia* (244/80, EU:C:1981:302), 18. punkts, un 2025. gada 6. marts, *ONB u.c.* (C-575/23, EU:C:2025:141), 52. punkts.

¹⁶ Tāda pati abstrakta perspektīva raksturo diskusiju (kas atspoguļota to pušu rakstveida apsvērumos, kas iestājušās prejudiciālajā tiesvedībā) par Direktīvas 2014/24 107. apsvēruma interpretāciju, uz ko atsaucas iesniedzējtiesa. Šajā apsvērumā vārdkopas “līgumu izmaiņas to darbības laikā” vietā ir vārdkopa “gadījumā, ja līguma izpildes laikā tas tiek izmainīts” (kas šķiet norādām uz būvdarbu izpildes periodu būvdarbu līgumā). Neuzskatu, ka ir jāizmanto šis Direktīvas 2014/24 preambulas punkts, lai izslēgtu vienu vai otru no tiesvedībā apstrīdētajām tēzēm.

49. Šī abstraktā atbilde¹⁷ nebūtu nekas vairāk kā vispārīgs apsvērums, kas nav saistīts ar konkrētā strīda specifiku. Kā tāda tā maz noderētu iesniedzējtiesai, kas vēlas zināt, vai ir notikušas izmaiņas būvdarbu līguma darbības laikā situācijā, ko konkrēti raksturo trīs atsevišķi apstākļi: a) ir beidzies nolīgtais izpildes termiņš; b) darbuzņēmējs ir sniedzis tam uzticētos pakalpojumus un ir iesniedzis galīgo rēķinu; un c) līgumslēdzēja iestāde vēl nav samaksājusi līgumā nolīgto atlīdzību.

50. Iesniedzējtiesas aprakstītajā situācijā, kas Tiesai ir jāievēro, izšķirošais ir brīdis, kad katras puses saistības ir uzskatāmas par izpildītām.

51. Būvdarbu līgumā atsevišķa darbuzņēmēja un līgumslēdzējas iestādes savstarpējo saistību analīze liecina, ka: a) darbuzņēmēja gadījumā pēc pakalpojuma sniegšanas loģiski jāseko tā rezultāta nodošanai vai piedāvāšanai līgumslēdzējai iestādei; un b) līgumslēdzējas iestādes gadījumā tās pienākums ir saistīts ar cenas samaksu.

52. Tiesvedībā iesniedzējtiesā debates galvenokārt bija vērstas uz darbuzņēmēja pakalpojumu izmaiņām. Netika apsvērta iespēja mainīt līgumslēdzējas iestādes veicamo maksājumu nosacījumus pēc jau izpildīto būvdarbu pieņemšanas.

53. Faktiski *BIG* nav atteikusies samaksāt pienākošos cenu, kas jau bija samazināta līdz trešdaļai no sākotnēji paredzētās cenas, atbilstoši ēkas II daļas elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbu apjoma samazinājumam, kas notika 2023. gada maijā¹⁸.

54. Abu pušu sniegtie pakalpojumi būs savstarpēji saskaņoti, ja līgumslēdzēja iestāde pēc pieņemšanas, apstiprināšanas vai konstatēšanas procedūras pārbauda, vai darbuzņēmējs ir izpildījis savas saistības saskaņā ar līguma noteikumiem.

55. Līgumslēdzējas iestādes piekrišana, ka otra puse ir pienācīgi izpildījusi darbus, ko tā bija apņēmusies veikt, nosaka, ka darbuzņēmēja pakalpojumu sniegšana ir pabeigta, un *eo ipso* rada maksājuma pienākumu.

56. Šāda pieņemšana parasti īstenojas ar līgumslēdzējas iestādes parakstītu būvdarbu *pieņemšanas* aktu¹⁹. Tas ir izšķirošs posms šāda veida līgumu dinamikā, jo iezīmē brīdi, kad līgumslēdzēja iestāde konstatē, ka būvdarbiem ir piemērots stāvoklis un tie atbilst nolīgtajiem noteikumiem.

57. Ciktāl tas šeit ir svarīgi, uzskatu, ka līguma darbības laiks ir beidzies, ja abas puses ir vienprātis, ka puse, kurai bija pienākums veikt būvdarbus, ir tos veikusi, pilnībā apmierinot līgumslēdzējas iestādes intereses gan materiālā, gan laika ziņā²⁰. Ja tā ir, pēdējai minētajai atliek tikai veikt maksājumu. Pēc pienācīgi izpildīto būvdarbu saņemšanas līgumslēdzēja iestāde vairs nevar veikt izmaiņas līgumā.

¹⁷ Var būt vairāki faktori, kas mudina mikstināt šo atbildi. Darbības laiks, piemēram, atšķirsies atkarībā no tā, vai līgums ir vienreizējs vai atkārtots, ar vienu maksājumu vai ar atliktiem vai atkārtotiem maksājumiem.

¹⁸ Rakstveida apsvērumu 1.11. punktā *BIG* atzīst, ka ir piešķīrusi papildu līgumu atsevišķi un iepriekš samaksājusi par “samazināto līgumu”, uzskatot, ka šāda rīcība ir pareiza.

¹⁹ Uz “preču saņemšanu”, kur parādnieks ir publiska iestāde, ir atsauce Direktīvas 2011/7 4. pantā, ko analizēšu vēlāk. Saskaņā ar tiesas sēdē pausto Austrijā noslēgto būvdarbu līgumu līgumslēdzējas iestādes ir izstrādājušas protokolus, kas reglamentē būvdarbu pieņemšanu.

²⁰ Darbuzņēmējam jāizpilda savas saistības līgumā noteiktajā termiņā. Tomēr izpildes termiņš var tikt pagarināts līguma darbības laikā, ja šāds pagarinājums nav uzskatāms par būtiskām izmaiņām. Skat. spriedumu, 2023. gada 7. decembris, *Obshtina Razgrad* (C-441/22 un C-443/22, EU:C:2023:970), 53. punkts.

58. Līguma grozīšanas būtība ir tāda, ka līguma nosacījumu izmaiņas, kas ir līgumslēdzējas iestādes vadošās pozīcijas izpausme, tiek veiktas *pirms* darbuzņēmējs ir pilnībā izpildījis noligto pakalpojumu un līgumslēdzējas iestādes intereses saistībā ar izpildītajiem būvdarbiem ir pilnībā apmierinātas.

59. Pretējā gadījumā, kā pareizi norāda Komisija²¹, “ja būtu iespējams izdarīt izmaiņas līgumos līdz pilnīgai maksājuma izpildei, līgumslēdzējas iestādes rīcībā būtu mākslīgs līdzeklis līguma grozīšanai pat pēc tam, kad darbuzņēmējs ir izpildījis savas saistības”.

60. Manuprāt, Direktīvas 2014/24 72. panta 1. un 2. punktā atļautās izmaiņas līgumā, kas neprasa sākt jaunu iepirkuma procedūru, apstiprina šo vērtējumu.

61. Kad līgumslēdzējas iestādes intereses ar izpildītajiem būvdarbiem ir pilnībā apmierinātas un tā ir tos pieņēmusi, nav jēgas veikt līguma nosacījumu *retrospektīvu grozīšanu*, kas būtu spēkā tikai gadījumos, kas minēti turpmākajos Direktīvas 2014/24 72. panta 1. un 2. punktā. Visi šie pieņēmumi ir paredzēti brīžiem pirms līgumslēdzēja iestāde pieņem būvdarbus. Kad šie būvdarbi ir saņemti (un, attiecīgā gadījumā, apmaksāti Direktīvā 2011/7 minētajos imperatīvajos termiņos), līgumā vairs nav nekas jāgroza.

62. Tiesas sēdē Francijas valdība norādīja uz līguma grozījumu iespējamību *pēc būvdarbu nodošanas* divos gadījumos: ja parādās defekti un iestājas neparedzēti apstākļi²². Tās apgalvojums ir saprotams, ciktāl tas vērsts uz to, lai ļoti šaura izpratne par jēdzienu “izmaiņas līgumā” neradītu negatīvas sekas sabiedrības interesēm.

63. Tomēr, kā pareizi atbildēja Komisija, lai izvairītos no šādām negatīvām sekām, būvdarbu līgumos parasti iekļauj klauzulas, kas regulē garantijas termiņus un darbuzņēmēja atbildību par būvdarbu defektiem. Tādējādi nav nepieciešams *grozīt* līgumu, kura izpilde ir pabeigta, jo:

- defekts, kas netika konstatēts pieņemšanas aktā, var radīt darbuzņēmēja pienākumu novērst defektus garantijas termiņā, kam pakļauts viņa darba rezultāts (vai, ja to paredz valsts tiesības, likumā noteiktajā termiņā)²³.
- Neparedzēts apstāklis²⁴ pēc atbilstoši sākotnējam līgumam jau izpildītu būvdarbu pieņemšanas, kas liek veikt jaunus būvdarbus, liks slēgt jaunu līgumu²⁵.

²¹ Komisijas rakstveida apsvērumu 17. punkts.

²² Francijas valdība norādīja arī uz iespējamību *ex post* grozīt samaksas nosacījumus, tomēr, kā jau izklāstīju, šajā lietā nav nekā, kas par to liecinātu: nav veikta cenu pārskatīšana vai indeksācija, kā arī nav piemēroti līdzīgi mehānismi.

²³ Attiecībā uz būvdarbu līgumu garantijas klauzulām un dispozitīvu valsts tiesību normu piemērošanu šiem pašiem līgumiem skat. spriedumu, 2025. gada 5. jūnijs, *Veolia Water Technologies u.c.* (C-82/24, EU:C:2025:396). Tā 40. punktā lasāms: “It īpaši attiecībā uz garantijas ilgumu un tās īstenošanas būtiskajiem nosacījumiem [...], ņemot vērā to nozīmi attiecīgo pretendentu iesniegto piedāvājumu finansiālo nosacījumu noteikšanā, ir jāuzskata, ka šie elementi ir daļa no tiem, kuri ir skaidri jādefinē iepriekš un jāpublisko, lai ļautu pretendentiem precīzi saprast juridiskos un ekonomiskos nosacījumus, no kuriem ir atkarīga attiecīgā līguma slēgšanas tiesību piešķiršana, un tā izpildes kārtību un būt pārliecinātiem, ka vienādas prasības attiecas uz visiem konkurentiem. Tas it īpaši attiecas uz būvdarbu publiskā iepirkuma līgumiem, kuros garantijas īstenošana, kā tas izriet no pamatlietas faktiem, var radīt būtisku finanšu risku izraudzītajam pretendentam.”

²⁴ Neparedzētu apstākļu risināšana, kas liek grozīt koncesiju, tika analizēta 2025. gada 29. aprīļa spriedumā *Fastned Deutschland* (C-452/23, EU:C:2025:284), 75. punkts: “[...] lai koncesijas izmaiņas varētu atzīt par tādām, kas “ir vajadzīgas” neparedzamu apstākļu iestāšanās dēļ, šiem apstākļiem jārada nepieciešamība pielāgot sākotnējo koncesiju, lai nodrošinātu no tās izrietošo pienākumu pienācīgas izpildes noturīgumu”. Mans izcēlums.

²⁵ Faktiski šajā lietā *BIG* 2023. gada 6. decembrī piešķīra *Strominator Elektro* jauna būvdarbu līguma slēgšanas tiesības, kura mērķis ir veikt elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbus ēkas I daļā, lai novērstu kaitējumu, kas skolas pilsētai nodarīts 2022. gada 11. jūlija ugunsgrēkā.

3. Šo apsvērumu piemērošana pamatlietas strīdam

64. Manā skatījumā *BIG* veiktās “izmaiņas”, par ko jautā iesniedzējtiesa, faktiski bija jauna (2023. gada 22. decembra), no sākotnējā (2022. gada 3. augusta) atšķirīga līguma slēgšanas tiesību piešķiršana.

65. Jaunais līgums attiecas pat uz ēkas daļu, kas neatbilst sākotnējā līgumā minētajai ēkas daļai: jaunajā līgumā bija minēta *Handelsakademie I* (I tirdzniecības akadēmija), savukārt sākotnējā līgumā bija minēta *Handelsakademie II* (II tirdzniecības akadēmija).

66. *BIG* lēmums man šķiet iedvesmots vairāk no praktiskiem, nekā stingri juridiskiem apsvērumiem²⁶. Faktiski viss šķiet norādām, ka tas tika pieņemts kā rezultāts darījumam²⁷, saskaņā ar kuru apmaiņā pret to, ka *Fiegl & Spielberger* atsauks savu prasību par zaudējumu atlīdzību (pamatotu uz to, ka *BIG* bija samazinājusi sākotnējā līguma pakalpojumus), *BIG* tai to “kompensēja”, piešķirot tai jauna līguma slēgšanas tiesības, ko nodēvēja par izmaiņām sākotnējā līgumā.

67. Faktiski *BIG* pārstāvji tiesas sēdē atzina, ka 2023. gada 22. decembra līguma (pēc viņu teiktā, izmaiņu), kura slēgšanas tiesības tika piešķirtas *Fiegl & Spielberger* un par ko ir strīds, izstrādes pamatā bija nodoms neitralizēt šīs uzņēmēj sabiedrības celto prasību par zaudējumu atlīdzību.

68. *BIG* tomēr uzstāja, ka “izmaiņu” cēlonis bija saistīts ar ugunsgrēku, lai gan nevarēja pienācīgi izskaidrot, kāpēc, ja tā ir, ugunsgrēka radītā kaitējuma novēršana lika noslēgt citu (2023. gada 6. decembra) līgumu *Strominator Elektro* labā²⁸.

69. Kad tika panākta vienošanās par skolas pilsētiņas ēkas I daļā veicamo jauno būvdarbu uzticēšanu *Fiegl & Spielberger*, šī uzņēmēj sabiedrība jau bija iesniegusi galīgo rēķinu par ēkas II daļā īstenotajiem elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbiem *pirmā* līguma izpildes ietvaros tādā apmērā, kādā *BIG* to bija noteikusi (proti, pēc ēkas II daļā veicamo būvdarbu samazināšanas).

70. Iesniedzējtiesa, kā jau atkārtoti esmu uzsvēris, par pamatu ņem to, ka *Fiegl & Spielberger* nolīgtajā izpildes termiņā ir sniegusi tai uzticētos (ko līgumslēdzēja iestāde nebija atsaukusi) pakalpojumus un ir iesniegusi galīgo rēķinu.

71. Tā kā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nevar droši secināt, ka tiesas sēdē notika zināmas debates par to būvdarbu pieņemšanu, kas bija starp *BIG* un *Fiegl & Spielberger* 2022. gada 3. augustā parakstītā līguma priekšmets:

– Komisijas ieskatā līgumslēdzēja iestāde šo pieņemšanu veica 2023. gada augustā;

²⁶ Rakstveida apsvērumos (1.11. punkts, uz ko es jau iepriekš atsaucos) *BIG* apgalvo, ka pareizā procedūra, lai izpildītu ar *Fiegl & Spielberger* noslēgto vienošanos, vienlaikus ievērojot grupā spēkā esošās informātikas sistēmas tehniskās prasības (it īpaši saistībā ar pasūtījumiem un rēķiniem), bija noslēgt papildu līgumu un pirms tam izsniegt rēķinu par “samazinātu līgumu”.

²⁷ Šajā kontekstā “darījums” ir divu pušu vienošanās, kas, abpusēji piekāpjoties, izbeidz esošu strīdu vai novērš nākotnes strīdu.

²⁸ *BIG* apgalvoja, ka 2023. gada 6. decembra līguma priekšmets atšķirās no 2023. gada 22. decembra līguma (tā ieskatā, līguma izmaiņu) priekšmeta. Faktiski gan viens, gan otrs līgums ir par skolas pilsētiņas ēkas I daļu un to priekšmets ir tās apgaismojums (2023. gada 22. decembra līgums) vai elektrības vadu instalēšanas un montāžas darbi tajā (2023. gada 6. decembra līgums). Nekas neliedza vienam līgumam aptvert abu veidu būvdarbus.

- *BIG* ieskatā 2023. gada augustā-septembrī notika pirmā pieņemšana ar atrunām (precīzs datums palika neskaidrs)²⁹.

72. Precīzais brīdis, kad būvdarbi tika pieņemti, faktiski ir jānosaka iesniedzējtiesa. No šī brīža jāuzskata, ka darbuzņēmējs ir pilnībā izpildījis vienošanos, pilnībā apmierinot līgumslēdzējas iestādes intereses, un ka līgumslēdzējai iestādei atliek tikai samaksāt par būvdarbiem, bez iespējas grozīt līgumu.

73. Attiecīgi, izdarot starpposma secinājumu, varu konstatēt, ka iesniedzējtiesas aprakstītajos apstākļos nebija iespējams grozīt sākotnējo (2022. gada 3. augusta) līgumu, bet varēja piešķirt tiesības slēgt *jaunu* būvdarbu līgumu.

4. Direktīvas 2011/7 ietekme

74. Austrijas valdība apgalvo, ka līgums darbojas, kamēr līgumslēdzēja iestāde nav samaksājusi cenu, kas ļāva līgumu grozīt saskaņā ar Direktīvas 2014/24 72. pantu.

75. Tomēr tā piebilst, ka jāņem vērā, ka Direktīvas 2011/7 4. pants līgumslēdzējai iestādei uzliek stingras prasības attiecībā uz maksājumu termiņiem pēc rēķina saņemšanas. Tādējādi līgumslēdzējai iestādei neesot “iespējas pagarināt Direktīvas 2014/24 72. panta piemērošanu, piemēram, veicot maksājumu ar kavējumu”³⁰.

76. Direktīva 2011/7, uz kuru tiesas sēdē atsaucās arī Francijas valdība, manuprāt, neapstiprina Austrijas valdības viedokli par līguma grozīšanas pieļaujamību.

77. Direktīvu 2011/7 saskaņā ar tās 1. panta 2. punktu piemēro maksājumiem, ko veic kā atlīdzību “komercdarījumos”³¹. Šis pēdējais minētais jēdziens savukārt ietver līgumus, kuros iesaistīta publiska iestāde Direktīvas 2011/7 2. panta 2. punkta izpratnē, kas nosaka skaidru saikni ar Direktīvu 2014/24³².

78. Direktīvas 2011/7 4. pants paredz iespēju, ka komercdarījumā parādnieks ir publiska iestāde. Šādā gadījumā dalībvalstīm jānodrošina, ka “maksājuma termiņš nepārsniedz vienu no šādiem laikposmiem”, kas uzskaitīti turpmāk.

79. Starp maksājumu termiņiem, kas līgumslēdzējam iestādēm jāievēro, ir šādi:

- 30 kalendārās dienas pēc “preču [...] saņemšanas dienas” [Direktīvas 2011/7 4. panta 3. punkta a) apakšpunkta iii) ievilkums].

²⁹ Ja tā būtu, tas nebūtu galīgais pieņemšanas brīdis, kas esot bijis pirms 2023. gada 15. decembra rēķina izrakstīšanas un pieņemšanas.

³⁰ Austrijas valdības rakstveida apsvērumu 15. punkts. Čehijas valdība uzskata, ka “brīdis, kad līgumslēdzēja iestāde samaksā, nav noteicošs [...]”. Līgumslēdzējas iestādes kavēšanās maksājuma veikšanā pēc [darbuzņēmēja] pakalpojuma sniegšanas nevar ietekmēt [līgumslēdzējas iestādes] rīcības brīvības robežu attiecībā uz līguma iespējamu grozīšanu Direktīvas 2014/24 72. panta izpratnē” (tās rakstveida apsvērumu 7. punkta trīs pēdējās daļas). Tās ieskatā šāda grozīšana būtu iespējama, ja tās iemesli būtu radušies pirms līguma priekšmeta pilnīgas izpildes.

³¹ Komercdarījumi ir plaši definēti Direktīvas 2011/7 2. panta 1. punktā: “darījumi starp uzņēmumiem vai starp uzņēmumiem un publiskām iestādēm, kuru rezultāts ir preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana par atlīdzību”.

³² Spriedums, 2020. gada 28. janvāris, Komisija/Itālija (Maksājumu kavējumu novēršanas direktīva) (C-122/18, EU:C:2020:41), 56. punkts: “[...] Šajā tiesību normā [Direktīvas 2011/7 2. panta 2. punktā] nolūkā definēt jēdzienu “publiska iestāde” ir izdarīta atsauce uz definīciju, kas jēdzienam “līgumslēdzēja iestāde” ir sniegta it īpaši Direktīvas 2004/18 1. panta 9. punktā, un šī atsauce atbilst Savienības likumdevēja vēlmei nodrošināt konsekvensi, kā par to liecina Direktīvas 2011/7 14. apsvērumš”.

– 30 kalendārās dienas pēc pieņemšanas vai pārbaudes dienas, ja “pieņemšanas vai pārbaudes procedūra, ar kuru ir jāpārbauda preču [...] atbilstība līgumam, ir paredzēta tiesību aktos vai līgumā un ja parādnieks saņem rēķinu vai līdzvērtīgu maksājuma pieprasījumu agrāk vai dienā, kad notiek šāda pieņemšana vai pārbaude” [Direktīvas 2011/7 4. panta 3. punkta a) apakšpunkta iv) ievilkums].

80. Abos minētajos Direktīvas 2011/7 4. panta 3. punkta a) apakšpunkta ievilkumos ir uzsvērtā būvdarbu pieņemšanas brīža un, attiecīgā gadījumā, to atbilstības līguma nosacījumiem pārbaudes brīža nozīme kā svarīgs datums, lai izvairītos no maksājumu kavējumiem.

81. Tādējādi Direktīva 2011/7 tikai netieši skar jautājumu, kas ir strīda priekšmets šajā prejudiciālajā tiesvedībā (līguma izmaiņu esamība). Faktiski, ja vien nekļūdos, iesniedzējtiesa nekur lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav uz to atsaukusies.

82. Jebkurā gadījumā, ja Direktīvas 2011/7 noteikumi būtu piemērojami šajā lietā, tas apstiprinātu, ka ir pamatoti sniegt noraidošu atbildi uz pirmo prejudiciālo jautājumu.

83. Pienākums veikt maksājumu bez kavēšanās, 30 dienu laikā (pēc darbu saņemšanas vai pieņemšanas vai pārbaudes procedūras pabeigšanas, ja tas ir paredzēts likumā vai līgumā), apstiprina, ka saskaņā ar Direktīvu 2011/7 šis maksājums ir pieprasāms tieši tāpēc, ka līguma darbība jau ir beigusies.

84. Citiem vārdiem sakot, Direktīva 2011/7 pastiprina tēzi, ka līgumslēdzējai iestādei nav rīcības brīvības grozīt sākotnējo būvdarbu līgumu, ja darbuzņēmējs ir izpildījis nolīgtos darbus, apmierinot līgumslēdzējas iestādes – būvdarbu saņēmējas intereses, un ir iesniedzis tai galīgo rēķinu.

V. Secinājumi

85. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Austrija) uzdoto pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK 72. pants

jāinterpretē tādējādi, ka

par būvdarbu līguma izmaiņām tā darbības laikā nav uzskatāms tas, ka līgumslēdzēja iestāde ir uzticējusi darbuzņēmējam jaunu būvdarbu veikšanu citā ēkā, kas atšķiras no sākotnējā līgumā paredzētās, ja: a) ir beidzies sākotnējā līgumā nolīgtais izpildes termiņš; b) darbuzņēmējs, apmierinot līgumslēdzējas iestādes intereses, ir sniedzis pakalpojumus, kas tam bija uzticēti saskaņā ar sākotnējo līgumu, un c) darbuzņēmējs ir iesniedzis galīgo rēķinu, tomēr līgumslēdzēja iestāde tajā noteikto cenu vēl nav samaksājusi.